

І. В. Мазій,

здобувач, Хмельницький університет управління та права

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Maziy,

Candidate for a degree of Khmelnytskyi university of management and law

ANALYSIS OF NORMATIVE LEGAL SUPPLY OF VOLUNTEER ACTIVITY IN UKRAINE

У статті проаналізовано нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні. Зазначено, що українське суспільство на сучасному етапі розвитку ставить до волонтерів з повагою та довірою, адже волонтерство сприймається як різновид суспільно-корисної діяльності, найчастіше безоплатної та соціально значимої. Визначено основні фактори, які вплинули на розвиток та зміну нормативно-правових актів, якими керуються волонтери у своїй діяльності. Наголошено, що волонтерська діяльність — це добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Законодавством встановлено обмеження для осіб віком від 14 до 18 років, яке полягає у забороні займатися волонтерською діяльністю за напрямками надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру та надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, а також надання волонтерської допомоги у медичних закладах. Доведено, що після анексії Криму і початку війни на Донбасі волонтерство піднялось на найвищий рівень розвитку за весь час незалежності України.

The article analyzes the nominative-legal support of volunteer activity in Ukraine. It is noted that Ukrainian society at the present stage of development treats volunteers with respect and trust, because volunteering is perceived as a kind of socially useful activity, often free of charge and socially significant. The main factors that influenced the development and change of normative legal acts, which are guided by volunteers in their activities, are determined. It is stressed that volunteer activity is a voluntary, socially directed, non-profit activity carried out by volunteers through volunteering assistance. The legislation provides for restrictions for persons aged 14 to 18 who are prohibited from engaging in volunteer activities in volunteering assistance for the elimination of the consequences of man-made or natural emergencies and volunteer assistance to the Armed Forces of Ukraine, other military formations, law enforcement agencies, state authorities during the special period, the legal regimes of emergency or martial law, the conduct of the anti-terrorist operation, and the provision of volunteers' help in medical institutions. It has been proved that after the annexation of the Crimea and the beginning of the war on the Donbass, volunteering has risen to the highest level of development throughout Ukraine's independence.

Ключові слова: волонтер, волонтерська діяльність, права волонтерів, обов'язки волонтерів, законодавство у сфері волонтерської діяльності.

Key words: volunteer, volunteer activities, volunteer rights, volunteers' duties, volunteering legislation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З моменту проголошення незалежності України та до сьогодні волонтерство зароджувалося та розвивалося. Спочатку волонтерство мало дещо соціальний характер, проте з часом волонтерські організації почали вирішувати гострі проблеми, які пов'язані з наданням допомоги та підтримки, захисту переселенців, надавали дорогу українській армії та постраждалим у зоні АТО.

На теперішній час законодавство України дає можливість здійснення контролю з боку громадян за діяльністю волонтерських організацій, в тому числі і за порядком і на правліннями витрачання пожертвуваних коштів і майна. Але водночас, закон про волонтерську

діяльність вимагає коригувань у зв'язку з веденням бойових дій на території України, оскільки цим законом абсолютно не врегульовані питання захисту, в тому числі соціального, волонтерів, які опинилися в зоні проведення АТО, отримали поранення при виконанні своєї місії на зазначених територіях, а також сімей волонтерів, загиблих у результаті ведення бойових дій на території нашої держави.

Вважаємо, що нашій державі необхідно терміново потурбуватися про долю людей які безоплатно займаються волонтерством у зоні проведення АТО, шляхом удосконалення існуючих законів, які регулюють діяльність волонтерів на законодавчому рівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий внесок у розвиток волонтерства зроблено К. Сидоренком, Г. Крапівіною, М. Матяш, Н. Нижник, Т. Лях та ін.

Водночас наукові публікації, що пов'язані із питаннями удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності волонтерів у безпековій сфері в Україні, практично відсутні, що обумовлює необхідність у проведенні подальших наукових пошуків з цієї проблематики.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є аналіз номативно-правової бази забезпечення волонтерської діяльності в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

24 серпня 1991 р. на позачерговій сесії Верховної Ради УРСР був ухвалений Акт незалежності України. З цього моменту почалося формування законодавчої, виконавчої та судової гілок державної влади, створення різних громадських організацій та благодійних фондів. Також в Україні швидкими темпами почав розвиватися волонтерський рух. Про що свідчить розповсюдження великої кількості благодійних організацій, цільових благодійних програм, велика кількість волонтерських організацій.

Українське суспільство на сучасному етапі розвитку ставить до волонтерів з повагою та довірою, адже волонтерство сприймається як різновид суспільно-корисної діяльності, найчастіше безоплатної та соціально значимої. Отже, можна сміливо стверджувати, що волонтерський рух може стати рушійною силою для розвитку нашої країни.

Законодавство у сфері волонтерської діяльності складається з Конституції України, Законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інших нормативно-правових актів.

Початком зародження волонтерства вважається 1992 р., коли створюється служба "Телефон довіри", в якій працювали виключно волонтери. Згодом виникають організації, що реалізують різні соціальні проекти допомоги важкохворим, багатодітним сім'ям, одиноким людям похилого віку, інвалідам. Активно розвивається напрям боротьби з розповсюдженням СНІДу та допомоги наркозалежним [1].

Одним із перших нормативно-правових актів, що засвідчив значущість волонтерської діяльності стало розпорядження Президента України від 22 березня 2001 р. № 67/200-1 рп, "Про організацію проведення в Україні у 2001 р. Міжнародного року волонтерів", що зобов'язало органи державної влади забезпечити підтримку громадським організаціям [2].

Роль волонтерства у соціальній сфері визнана на державному рівні, що знаходить своє підтвердження в окремих законодавчих документах.

У Законі України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", що був прийнятий 21 червня 2001 р. визначено поняття волонтерського руху, під яким розуміли добровільну, добродійну, неприбуткову та вмоти-

вовану діяльність, яка має суспільно корисний характер. Також було визначено основні напрями державної політики у сфері соціальної роботи з дітьми та молоддю серед яких знайшло закріплення такий напрям, як сприяння розвитку та підтримка волонтерського руху [3].

Законом України "Про соціальні послуги", що був прийнятий 19 червня 2003 р. на законодавчому рівні було визначено, що волонтером є фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер [4].

В Україні волонтерство офіційно визнано постановою Кабінету Міністрів від 10 грудня 2003 р. № 1895 "Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг". У постанові були визначені принципи діяльності волонтерів, напрями волонтерської діяльності які полягали у наданні допомоги у сфері соціальних послуг громадянам які перебувають у складних життєвих обставинах (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв'язку зі старістю чи станом здоров'я, відсутність житла або роботи, наслідки стихійного лиха, катастроф тощо); та надання соціальних послуг дітям та молоді, що перебувають у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї, а також було визначено шляхи надання волонтерської допомоги [5].

Зазначена вище постанова відповідно до постанови КМУ від 06 липня 2011 р. № 711 втратила чинність у зв'язку з ухваленням Верховною Радою України Закону від 19 квітня 2011 р. № 3236-VI "Про волонтерську діяльність", який є основним законодавчим актом, що регулює волонтерську діяльність.

У Законі визначено, що волонтерська діяльність — це добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Також визначені принципи, на яких ґрунтується волонтерська діяльність, а саме: законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

Законодавчо закріплені основні напрями волонтерської діяльності, серед яких виділено: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, що потребують соціальної реабілітації; здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям, внутрішньо переміщеним особам; надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини,

історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання; сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів; надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції; сприяння уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи; надання волонтерської допомоги за іншими напрямками, не забороненими законодавством.

Необхідно зазначити, що законодавством встановлено обмеження для осіб віком від 14 до 18 років, яке полягає у забороні займатися волонтерською діяльністю за напрямками надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру та надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, а також надання волонтерської допомоги у медичних закладах.

Зазначеним законом закріплені права волонтерів, які полягають у належних умовах здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням; зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що відповідає отримуваній спеціальності, за згодою навчального закладу; відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності, передбачених ст. 11 цього Закону; інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

На волонтерів покладаються обов'язки які також регулюються Законом України "Про волонтерську діяльність", які полягають у тому, що волонтер зобов'язаний: сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності; у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я; у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку); не допускати дій і вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність; дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом; у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором; відшкодувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону.

У Законі України "Про волонтерську діяльність" також закріплені гарантії для осіб які займаються волонтерською діяльністю які полягають у виплаті одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій та збройних конфліктів. Відшкодування витрат, пов'язаних з наданням волонтерської допомоги волонтерам для провадження волонтерської діяльності можуть бути відшкодовані витрати на відрядження на території України та за кордон у межах норм відшкодування витрат на відрядження, встановлених для державних службовців і працівників підприємств, установ та організацій, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів. Також у законі передбачена відповідальність за порушення законодавства у сфері волонтерської діяльності [6].

Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" передбачено, що іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, а також іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України "Про волонтерську діяльність", інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, отримали посвідку на тимчасове проживання та здійснюють волонтерську діяльність на базі зазначених організацій та установ, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період провадження такої діяльності [7].

Сплеск волонтерської активності в Україні відбувся під час проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 р. Верховною Радою України був прийнятий Закон від 08 липня 2011 р. "Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів". Зазначений закон визначає організаційно-правові особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням на території України футбольних матчів, що організуються відповідно до національних та міжнародних вимог, а також регулюють відносини пов'язані з волонтерською діяльністю [8]. Загалом в Україні під час Євро-2012 було залучено понад 12 тисяч волонтерів, 2879 з яких — волонтери УЄФА [9].

За даними організаційного комітету "ЄВРО-2012 Україна", при потребі приблизно у 5,5 тис. волонтерів від бажаючих стати волонтерами УЄФА надійшло майже 24 тис. заявок, з яких більшість (90 %) були з України та Польщі [10].

Після анексії Криму і початку війни на Донбасі волонтерство піднялось на найвищий рівень розвитку за весь час незалежності України.

У грудні 2014 р. на замовлення Організації Об'єднаних Націй компанія GfK Україна провела загальнонаціональне дослідження стану волонтерства в Україні. Згідно з висновками дослідження, українці визнають велику роль волонтерського руху в суспільних процесах: 62% визнають роль волонтерів у політичних змінах останнього року, 85% вважають, що волонтерський рух допомагає зміцненню миру, а 81% схильні вважати волонтерський рух обов'язковою складовою громадянського суспільства. Майже чверть українців (23%) мали досвід волонтерства, із них 9% почали займатись волонтерством протягом останнього року.

Основним напрямом діяльності волонтерів у 2014 році стала допомога українській армії та пораненим — цим займалися 70% волонтерів. До подій Майдана найбільш актуальними напрямками діяльності були допомога соціально незахищеним групам населення та благоустрій громадського простору [17].

Отже, кульмінаційним моментом для розвитку волонтерської діяльності в Україні став кінець 2013 — початок 2014 року — Революція Гідності та ескалація війни на східних теренах держави. Упродовж 2014 року 9% людей почали займатися волонтерством [11]. Зазначені події слугували також поштовхом до прийняття нових Законів, внесення змін та поправок до існуючих нормативно-правових актів, які регулюють волонтерську діяльність.

Міністерством фінансів України від 30 січня 2014 р. був ухвалений наказ "Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції". Зазначеним наказом було впроваджено реєстр волонтерів антитерористичної операції, що містить інформацію про волонтерів АТО [12].

Питання волонтерства у Законі України "Про благодійну діяльність та благодійні організації" розглядається у контексті визначення порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції [13].

Також до Податкового кодексу України були внесені зміни, які спрямовані на зменшення податкового тиску на благодійників. Статтею 165 Податкового кодексу визначені доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу [14].

Верховною Радою України був прийнятий Закон України "Про пробацію", у якому робота волонтерів має дещо інших характер, яка спрямована на допомог у органам пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи. Проте варто зазначити, що волонтером пробації може бути фізична особа, яка досягла вісімнадцятирічного віку, уповноважена органом пробації та волонтерською організацією на виконання окремих завдань, пов'язаних із пробацією, на добровільній та безоплатній основі [15].

У зв'язку із захопленням частини Донецької і Луганської областей України багато людей були змушені покинути свої домівки та шукати притулку в інших областях. Наслідком таких подій було ухвалення Верховною Радою України Закону "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб", у якому визначено що, центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політи-

ки у сферах зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну, є відповідальним за забезпечення формування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб. Центральні органи виконавчої влади взаємодіють з громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями, іншими юридичними та фізичними особами з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб [16].

Сьогодні можна визначити фактори, які вплинули на формування законодавчої бази волонтерства, зокрема проголошення незалежності України, соціальний вплив, проведення Євро 2012, Революція Гідності та події на Сході України. Прийняття Закону України "Про волонтерську діяльність" свідчить про визнання державою волонтерського руху як підвалини громадянського суспільства, виводить його на якісно новий рівень, посилює законодавчу базу щодо організації діяльності волонтерів. Адже волонтери є особами, яким пересічні громадяни довіряють найбільше.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищенаведене, зазначимо, що найбільш значущим результатом Революції Гідності, крім усвідомлення українцями необхідності побудови національної держави, стало виникнення волонтерського руху — важливої складової громадянського суспільства і головної рушійної сили реформування держави. Але в Україні законодавча база, яка регулює волонтерську діяльність, є не досконалою та потребує внесення змін до деяких законодавчих актів України, зокрема щодо питань забезпечення національної безпеки і оборони.

Перспективою подальших розвідок цієї проблематики є, на наш погляд, дослідження теоретичних аспектів волонтерської діяльності щодо посилення обороноздатності держави в умовах реформування сектору безпеки і оборони України.

Література:

1. Українське волонтерство — явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html>
2. Про організацію проведення в Україні у 2001 році Міжнародного року волонтерів: Розпорядження Президента України від 22 берез. 2001 р. № 67/2001 рп. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67/2001-%D1%80%D0%BF>
3. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 черв. 2001 р. № 2558-14. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2558-14/ed20010621>
4. Про соціальні послуги: Закон України від 19 черв. 2003 р. № 966-15. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15/ed20180107>
5. Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг: Постанова

Кабінету Міністрів від 10 груд. 2003 р. № 1895. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1895-2003-%D0%BF>

6. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квіт. 2011 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3236-17/ed20180120>

7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 верес. 2011 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

8. Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів: Закон України від 08 лип. 2011 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3673-17>

9. Щоденник волонтерства. URL: http://volunteering-ua.blogspot.com/2015/02/blog-post_26.html

10. Працювати на Євро-2012 безплатно хоче рекордна кількість людей. URL: <http://www.unian.net/ukr/news/news-462928.html>

11. 32,5% українців особисто переказали свої кошти на рахунки української армії. Селяни відзначились вищою доброчинністю, аніж міські жителі / Фонд "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва. URL: http://dif.org.ua/ua/commentaries/sociologist_view/32anizh-miski-zhiteli. Htm

12. Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції: Наказ Міністерства фінансів України від 30 січ. 2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1471-14>.

13. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 06 лист. 2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>

14. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

15. Про пробацію: Закон України від 01 січ. 2018 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/160-19>

16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 лист. 2014 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>

17. Матяш М. Одним із найбільш значущих результатів Революції Гідності стало виникнення волонтерського руху. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html>

References:

1. Ukrainian volunteering is a unique phenomenon. Thanks to him sovereignty, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html> (Accessed 5 March 2018).

2. Order of the President of Ukraine "About the organization of holding the International Volunteer Year in Ukraine in 2001" (2001), available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67/2001-%D1%80%D0%BF> (Accessed 5 March 2018).

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine "About social work with families, children and youth", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2558-14/ed20010621> (Accessed 5 March 2018).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "About social services", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15/ed20180107> (Accessed 5 March 2018).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2003), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Provision on Volunteer Activity in the Sphere of Provision of Social Services", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1895-2003-%D0%BF> (Accessed 6 March 2018).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "About volunteer activity", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3236-17/ed20180120> (Accessed 6 March 2018).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "On the legal status of foreigners and stateless persons", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (Accessed 6 March 2018).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "About the features of ensuring public order and public safety in connection with the preparation and conduct of football matches", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3673-17> (Accessed 6 March 2018).

9. Diary of volunteering, available at: http://volunteering-ua.blogspot.com/2015/02/blog-post_26.html (Accessed 6 March 2018).

10. A record number of people wants to work for Euro-2012 free of charge, available at: <http://www.unian.net/ukr/news/news-462928.html> (Accessed 6 March 2018).

11. 32.5% of Ukrainians personally transferred their funds to the accounts of the Ukrainian Army. Peasants were notable for their charity than for urban residents / Fond "Demokratychni initsiatyvy" imeni Il'ka Kucheriva, available at: http://dif.org.ua/ua/commentaries/sociologist_view/32anizh-miski-zhiteli. Htm (Accessed 6 March 2018).

12. Order of the Ministry of Finance of Ukraine (2014), "On Approval of the Procedure for the Formation and Maintenance of the Register of Volunteers of the Anti-terrorist Operation", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1471-14> (Accessed 7 March 2018).

13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine "About charity activities and charitable organizations, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (Accessed 7 March 2018).

14. Tax Code of Ukraine (2010), available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 7 March 2018).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "About probation", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/160-19> (Accessed 10 March 2018).

16. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1706-18> (Accessed 10 March 2018).

17. Matyash, M. (2017), "One of the most significant results of the Revolution of Attractiveness was the emergence of a volunteer movement", available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html> (Accessed 10 March 2018).

Стаття надійшла до редакції 13.03.2018 р.